

РЕШЕНИЕ

№ 19915

гр. София, 04.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 177 СЪСТАВ, в публично заседание на
шести ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: НИКОЛА Д. КЪНЧЕВ

при участието на секретаря ХРИСТИНА Н. КОЕМДЖИЕВА
като разглежда докладваното от НИКОЛА Д. КЪНЧЕВ Гражданско дело №
20231110114931 по описа за 2023 година

Предявен е конститутивен иск с правно основание чл. 30, ал. 1 ЗН. Ищцата твърди, че заедно с ответника са единствени наследници по закон на общата им наследодателка Ц. Ни П.. Твърди, че към датата на откр. не на наследството – 21.04.2018 г., Цветана Николова П. е разполагала с $\frac{1}{2}$ идеална част от притежаван в режим на съпружеска имуществена общност /СИО/ недвижим имот, представляващ магазин № 2, находящ се в гр. София, състоящ се от три магазинни и сервизни помещения с площ от 81,19 кв.м., с тераса с площ 8,84 кв. м., ведно с припадащите се идеални части от общите части в сградата, в това число и от поземления имот, върху които е учредено право на строеж. Сочи, че с оглед настъпилото наследствено правоприемство е придобила права върху посочения недвижим имот в размер на $\frac{1}{6}$ идеални части, като право на собственост при същите квоти се е породило и в полза на ответника. Твърди, че към датата на смъртта на наследодателката същата не е разполага с други недвижими имоти, с движими вещи на значителна стойност, както и с парични средства в открити банкови сметки. Сочи, че приживе наследодателката се е разпоредила със съответната част от правата ѝ по отношение на притежаваните от нея в режим на СИО недвижими имоти в полза на ответника. Ищцата твърди, че наследодателката е извършила дарение в полза на ответника на $\frac{1}{2}$ идеална част от апартамент № 4, находящ се в гр. Соф. с площ от 70,59 кв.м., ведно с избено помещение № 22 и съответните части от общите части в сградата и собствеността върху поземления имот. Ищцата допълва, че безвъзмездно разпореждане в полза на ответника е извършено и по отношение на $\frac{1}{2}$ идеална част от апартамент № 1 – А, находящ се в , с площ от 44,18 кв.м. и прилежащо към него избено помещение, ведно със съответните части от общите части в сградата и поземления имот. Поддържа, че извършените дарствени разпореждания са накърнили запазената ѝ част от наследството, получено от прекия ѝ

наследодател Мирослав В. П., син на Ц Н П., като претендира възстановяване на запазената ѝ част от наследството в размер на 3/8 идеални части. Моли съда да постанови намаляване на извършените дарения от наследодателката в полза на ответника до размера, необходим за възстановяване на запазената ѝ част от наследството. Претендира разноски. В срокът по чл. 131 ГПК ответникът е депозирал отговор на исковата молба, в който взема становище до предявените иски претенции. Твърди, че предявеният иск е изцяло неоснователен и оспорва изложената в исковата молба фактическа обстановка. Сочи, че действително към датата на смъртта на Цветана Николова П., същата е оставила в наследство посочения от ищцата имот, по отношение на който е налице съсобственост с ищцата при квоти от по 1/6 идеални части. Оспорва твърдението на ищцата относно обстоятелството, че в наследство от общата наследодателка е останал единствено магазин № 2, находящ се в гр. София, ж.к. „Овча купел“, ул. „Обиколна“, бл. 423, вх. А. Твърди, че в качеството им на наследници са придобили права и по отношение на притежаваните от наследодателката земеделски земи, съответно идеални части от притежавани в съсобственост поземлени имоти, подробно описани в отговора на исковата молба. В тази връзка счита, че извършените в негова полза дарения от наследодателката не надвишават разполагаемата част от наследството, съответно не са накърнили запазената част на ищцата. Ответникът релевира възражение за прихващане по отношение на извършено дарение на парична сума в полза на прекия наследодател на ищцата, от страна на Цветана и Васил П.и, като счита че посоченото обстоятелство следва да бъде съобразено при определяне на запазената част на ищцата. Поддържа, че при образуване на наследствената маса от притежаваните от Цветана П. имоти към датата на откр.не на наследството, следва да бъдат взети предвид и обстоятелства, че апартамент № 4, находящ се в гр. София, район „Триадица“, бул. „Витоша“ 148, ет. 1 е бил обременен с ограничено вещно право на ползване в полза на наследодателката и съпругът ѝ до момента на смъртта им, като същото е реализирано фактически до датата на откр.не на наследството. Сочи, че по отношение на правото му на собственост са налице и вещни тежести. Моли съда да отхвърли предявения иск като неоснователен, като в условията на евентуалност, при наличие на предпоставките на чл. 36, ал. 1, пр. 2 ЗН претендира запазването на собствеността върху дарените имоти срещу възмездяване на ищцата с необходимите парични средства. В случай на уважаване на иска, на основание чл. 34 ЗН, моли намаляването на извършените дарения до размера необходим за възстановяване на запазената част на ищцата да се извърши по отношение на апартамент № 1 – А, находящ се в г

В последното по делото открито съдебно заседание страните са редовно призовани, изпращат представители и поддържат исканията си.

На база представените по делото доказателства и становищата на страните, съдът намира за установено следното:

Между страните не се оспорват и от доказателствата по делото се приемат за установени следните факти: Цветана Николова П. е била съсобственик на описаните в исковата молба недвижими имоти, като е притежавала по 1/2 идеална част от всеки от тях; Ц П. е прехвърлила на ответника чрез договор за дарение от 1990 г. 1/2 идеална част от описания в исковата молба апартамент № 4, находящ се в гр. и чрез договор за дарение

от 09.07.1991 г. – $\frac{1}{2}$ идеална част от описания в исковата молба апартамент № 1 – А, находящ се в гр. С Ц П. също така е била съсобственик на $\frac{1}{4}$ идеална част от подробно описаните в отговора на исковата молба 24 броя недвижими имоти, находящи се в землището на с. Лозен, общ. Любимец, обл. Хасково, възстановени на нейния баща с Решение № 148 ЛЗ от 26.07.1999 г. на ОС „Земеделие и гори“, гр. Любимец; на $\frac{1}{4}$ идеална част от парцел Х-застроен и незастроен, урегулиран от 1074 кв. м., заедно с построените в него жилищна сграда, плевня и гараж, при граници С Д. Ге Д П Г, М Ма В, Д Г и улица; на $\frac{1}{2}$ идеална част от дворно място в с. М област Велико Търново, заедно с построените в него къща и навес, представляващо парцел III-368 от кв. 32 по урегулирания план на селото, при граници: И.н Ал Р, наследници на Х К, улица и Я. В. П.; Ц П. е починала на 21.04.2018 г. без да има задължения; нейни наследници са били съпругът □ – Васил Я.в П. и двамата □ синове – ответникът Я. В. П. и М В. П.. М В. П. е починал на 02.09.2018 г. като единствен негов наследник е ищцата И. М. П.. В Я.в П. е починал на 30.01.2022 г. като е оставил за свои наследници ответникът Я. В. П. – син и ищцата И. М. П. като низходяща на другия му син Мирослав В. П..

По делото беше приета изготвена съдебно-техническа експертиза. Установява, че общата стойност на притежаваните от Цветана Николова П. идеални части от описаните в исковата молба имоти към момента на открИ.не на наследството възлиза на 185078 лева; общата стойност на притежаваните от Цветана Николова П. идеални части от описаните в отговора на исковата молба поземлени имоти, находящи се в землището на село Лозен възлиза на 6616 лева; общата стойност на притежаваните от Цветана Николова П. идеални части от описаните в отговора на исковата молба урегулирани поземлени имоти възлиза на 19063 лева.

Като свидетел по делото беше разпитан П Ф К Заявява, че е първи братовчед на ответника. Познава семейството му. Всяка година идвали за по една седмица в село Ло Познавал Ми в – брата на ответника. М се оженил и живеел заедно с ответника при родителите им, в центъра на София, в кв. И.н Вазов, в апартамент. Към онзи момент ответникът не бил женен. Родителите на М и Я. решили да купят апартамент на Ми Намерили апартамент, след което Цветана П. и В П. платили 10000,00лв. за апартамента и го обзавели. М и семейството му отишли да живеят там. Имали дете. После се развели. Това се случило през 1987 г.-1988 г. преди реформите. След развода апартаментът останал за М Той се оженил повторно. Родителите му дали парите по банков път. Свидетелят има тези сведения от Ц П. и В П.. Събирали се, те му идвали на гости два пъти в годината в с. Л а по една седмица. Споделяли му. След 1992 г. свидетелят заедно с Васил П. се занимавали със земеделие. Споделяли му, че са платили апартамента. По-голяма част от апартамента. 10000,00лв. са дали и го обзаведоха нацяло. Свидетелят не бил присъствал лично на предаването на парите.

На база така възприетите факти, съдът достига до следните правни изводи:

Съдът е сезиран с иск с правно основание чл. 30 ЗН. В тежест на ищеца е да докаже, че е сред кръга от наследници с право на запазена част, посочен в чл. 28, ал. 1 ЗН – низходящ, родител или съпруг; че наследодателят му се е разпоредил безвъзмездно със свое имущество чрез завещание в полза на ответника; че наследодателят е излязъл извън разполагаемата си по закон част, като се е разпоредил с процесния имот в полза на ответника, с което е

накърнил запазената част на ищеца от наследството му, както и какво е било състоянието на дареното имущество към момента на дарението и каква е стойността на наследения и завещан от наследодателя имот към момента на открИ.не на наследството. Първият факт е установен тъй като страните не оспорват взаимно качеството си на наследници на Ц П.. И двете страни са наследници по закон, т.е. не е било необходимо ищцата да приема наследството по опис, съгласно чл. 30, ал. 2 ЗН. Това общо качество също така налага да се изследва въпросът за запазената част както на ищцата, така и на ответника. По делото е безспорно, че към момента на смъртта си Ц П. е оставила за свои наследници съпруг и две деца. Съгласно чл. 29, ал. 3 ЗН когато наследодателят е оставил низходящи и съпруг, запазената част на съпруга е равна на запазената част на всяко дете, като в този случай разполагаемата част при две деца е равна на $\frac{1}{4}$ от наследството. Т.е. запазената част е $\frac{3}{4}$ от наследството, от които съпругът и двете деца получават всеки по $\frac{1}{4}$. Със смъртта на В П. неговата запазена част е разделена по равно между неговите наследници – страните – по $\frac{1}{8}$ за всеки от тях. Т.е. всеки от ответниците има право на запазена част директно от Ц П. в размер на $\frac{1}{4}$ от наследството и косвено от Васил П. в размер на $\frac{1}{8}$ от наследството или по $\frac{3}{8}$ за всеки от тях, а останалата $\frac{1}{4}$ представлява разполагаема част съобразно чл. 29, ал. 3 ЗН.

По делото е безспорно, че освен имотите, с които се е разпоредила дарствено в полза на ответника, Ц П. е била собственик и на множество други имоти. Т.е. налага се извода, че е необходимо да се образува наследствена маса, в която да бъдат включени всички имоти, които са принадлежали на наследодателя в момента на смъртта му, като се извадят задълженията и увеличението на наследството по чл. 12, ал. 2 ЗН. Както вече се посочи, задължения или увеличения на наследството по чл. 12, ал. 2 ЗН не се твърдят между страните и липсата им не се оспорва. На следващо място е необходимо към масата да се прибавят даренията с изключение на обичайните такИ. според тяхното положение по време на подаряването. В тази връзка ответникът твърдеше наличие на дарение в размер на 10000 лева, което Ц П. е извършила в полза на наследодателя на ищцата – М В. П.. За установяването и предаването на тази сделка бяха снети свидетелските показания на П Фи К След анализ съдът не счита, че фактът на предаване на сумата от 10000 лева е доказан по делото. В показанията си свидетелят не заяви че Цветана П. е дала тази сума на сина си Мирослав, а че с нея е бил закупен и обзаведен апартамент. Апартамент, за който не се установи да се бил даряван или продаван на М в П., а единствено, че той го е ползвал без да е ясно на какво основание. На следващо място в показанията си свидетелят заяви, че тази сума е била дадена както от Цв П., така и от В П., т.е. наследодателката не е била единствената, която е предоставила сумата. От показанията на свидетеля не става ясно каква част е дадена от Цветана П., следователно не може да се установи с точност дали и доколко наследствената маса, оставена от нея, е намаляла вследствие на това дарение, дори и то да беше прието за установено. Поради изложеното настоящият състав намира, че това дарение не беше доказано при условията на пълно и главно доказване и не следва същото да се използва за допълнително попълване на наследствената маса.

На база тези разсъждения съдът достига до извода, че имуществото, което Ц П. е имала към момента на смъртта си е посоченото в съдебно-техническата експертиза. Дарението на ответника на двата имота не се оспорва между страните и на основание чл. 31 следва да бъдат вкарани в

наследствената маса. Така пълният нейн размер към настъпването на смъртта на П. възлиза на 210757 лева (185078 лева + 6616 лева + 19063 лева). Съобразно квотите от наследствената маса изчислени по-горе запазената част за всяка от страните възлиза на сумата от 79033,87 лева, а разполагаемата част – на сумата от 52689,25 лева. От експертизата се установява, че двата дарени на ответника имоти са на обща стойност 146978 лева. Доколкото тази сума надвишава сумата на разполагаемата част следва да се приеме, че запазената част на ищцата е била накърнена и следва да се пристъпи към намаляване на дарствените разпореждания. Чрез тях наследствената маса е намалена с 146978 лева, а запазената част на ищцата възлиза на 79033,87 лева, т.е. необходимо е те да бъдат намалени със сумата от 67944,13 лева (146978 лева – 79033,87 лева). Общият принцип, на който са основани разпоредбите на чл. 32 - чл. 36 ЗН, е получаването в натура на запазената част от наследството, съответно задържане в натура на разполагаемата част. Съгласно чл. 34 ЗН когато на едно лице са завещани или подарени няколко имота, намалението се извършва по избор на това лице. Ако то не направи избор в дадения му от съда срок, постъпва се по реда на чл. 32 - 33. В случая на ответника са били подарени два недвижими имота, като в отговора на исковата молба той е направил искане намаляването да се извърши по отношение на апартамент № 1 – А, находящ се в гр. София, . Стойността на надарената част – $\frac{1}{2}$ идеална част от този имот – възлиза на 33071 лева, според експертизата. Т.е. налага се извода, че това дарение следва да бъде отменено напълно, за да може сумата от 33071 лева да се върне в наследствената маса за попълване на запазената за ищцата част. За разликата от 34873,13 лева (67944,13 лева – 33071 лева), с която запазената част на ищцата все още е накърнена, е необходимо да се премине към намаляване и на второто дарствено разпореждане – това с предмет апартамент № 4, находящ се в гр. София, район „Триадица“, За това от ответника с отговора на исковата молба е направено искане за задържане на този имот по реда на чл. 36, ал. 1 ЗН. При съобразяване с практиката на върховната инстанция, настоящият състав намира, че тази разпоредба е неприложима. Тя намира приложение само ако всички наследници с право на запазена част са поискали нейното възстановяване и не притежават дял от имота на друго основание. Целта на разпоредбата е заветникът или надареният да задържи в патримониума си целия имот, предмет на разпореждането и делба на същия да не се извършва, респ. целият имот да бъде върнат в наследството и да бъде поделен между всички призовани към наследяване лица по правилата на чл. 5 - 9 ЗН. Ако наследодателят приживе е притежавал само идеална част от имота, с която се е разпоредил посредством дарение или завещание, такава възможност обективно не съществува - дори да бъде постановено заветникът или надареният да задържи изцяло предмета на извършеното от наследодателя разпореждане, имотът ще остане съсобствен между него и притежаващото на самостоятелно основание дял от него лице, което претендира възстановяване на запазената си част. Заплащането на запазената част при задържане на имота в хипотезата на чл. 36, ал. 1 ЗН има за цел окончателно уреждане на отношенията и изключва възможността за извършване на последваща делба. Заплащането на разполагаемата част пък е допустимо само когато в наследството се връща целия имот и поделянето му се извършва при дяловете, определени по правилата на чл. 5 - 9 ЗН. Само по този начин може да бъде постигнато установеното в закона съответствие между правата на лицата, имащи право на запазена част от наследството и волята на

наследодателя. В случая на първо място приложение на чл. 36, ал. 1 ЗН не е поискано от ищцата, а на второ място, видно от самите атакувани дарствени разпореждания, на ответникът са прехвърлени по $\frac{1}{2}$ идеална част от всеки от двата имота, т.е. със сигурност с приложението на чл. 36, ал. 1 ЗН няма да се прекрати съсобствеността, доколкото останалата $\frac{1}{2}$ идеална част от двата имота все още се притежава от друго лице, самоличността на което не беше изследвана в настоящия процес, тъй като е ирелевантна за предмета му. Налага се изводът, че второто дарствено разпореждане следва да се намали с дробна част. В числителя на тази дробна част е необходимо да се постави сумата, с която запазената част на ищцата все още е нахърнена – 34873, а в знаменателя – стойността на дарственото разпореждане – 113907. В заключение искът е основателен и следва да бъде уважен.

С оглед изхода на делото разноски се дължат единствено на ищцата. От същата са доказано заплатени 80 лева – държавна такса, 26 лева – такса за вписване, 700 лева – депозит за експертиза и 7000 лева – адвокатско възнаграждение. Направеното от ответника възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, съдът намира за частично основателно. Искът по чл. 30, ал. 1 ЗН е неоценяем и съгласно чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения определя минимум на възнаграждение от 1000 лева. Въпреки че делото се отличава със значителна фактическа и правна сложност, с оглед броя на проведените заседания, доказателствената съвкупност и най-вече юридическата специфика на иска, настоящият състав намира, че сумата от 7000 лева е прекомерна и адвокатското възнаграждение следва да се намали до сумата от 2500 лева.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по иск с правно основание чл. 30, ал. 1 ЗН, предявен от И. М. П., ЕГН: ***** със служебен адрес срещу Я. В. П., ЕГН: ***** със служебен адрес гр. вътрешна сграда, партер ДОГОВОР за дарение, обективиран в нотариален акт № 128, том 46^{ти}, дело № 8689 от 09.07.1991 г., с който Ц Н П., бивш жител на гр. София, починала на 21.04.2018 г. е дарила Я. В. П., ЕГН: ***** с $\frac{1}{2}$ идеална част от недвижим имот: апартамент № 1 – А, находящ се в гр. София, с площ от 44,18 кв.м. и прилежащо към него избено помещение, ведно със съответните части от общите части в сградата и поземления имот, изцяло като ВРЪЩА този имот в наследствената маса на Ц Н П., бивш жител на гр. София, починала на 21.04.2018 г.

ОТМЕНЯ по иск с правно основание чл. 30, ал. 1 ЗН, предявен от И. М. П., ЕГН: ***** срещу Я. В. П., ЕГН: ***** ДОГОВОР за дарение, обективиран в нотариален акт № 120, том 50^{ти}, дело № 9039 от 28.11.1990 г., с който Цв Ни П., бивш жител на гр. София, починала на 21.04.2018 г. е дарила Я. В. П., ЕГН: ***** с $\frac{1}{2}$ идеална част от недвижим имот: апартамент № 4, находящ се в гр. София, район с площ от 70,59 кв.м., ведно с избено помещение № 22 и съответните части от общите части в сградата и собствеността върху поземления имот, за 34873/113907 идеални части като ВРЪЩА този имот в тези идеални части в наследствената маса на Ц Н П., бивш жител на гр. София, починала на 21.04.2018 г.

ОСЪЖДА Я. В. П., ЕГН: ***** да заплати на И. М. П., ЕГН: ***** на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумите 80 лева – държавна такса, 26 лева – такса за вписване, 700 лева – депозит за експертиза и 2500 лева – адвокатско възнаграждение

Решението в подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Софийски градски съд по реда на Глава XX ГПК.

Съдия при Софийски районен съд: _____